

ცა იყო ტბაში...

(ფანტასტიკური მოთხრობა, როგორც სპეციალური ანგარიში დედამიწის გაერთიანებული სამეცნიერო აკადემიისათვის)

აკადემიის პრეზიდენტსა და სამეცნიერო საბჭოს წევრებს,

მიუხედავად იმისა, რომ აკადემიამ პროექტის განვითარების შუაში დაფინანსება შემიწყვიტა და იძულებული გამხადა, თანამშრომლები გამეთავისუფლებინა და ჩემი ჰუმანიზმის პრემიის სრული თანხა პროექტის დასამთავრებლად გამომეყენებინა, მაინც გიგზავნით ამ სპეციალურ ანგარიშს. ფარავანის ტბაზე ჩატარებული კვლევა გასცდა თავდაპირველად დასახულ სამეცნიერო მიზნებს. მიღებული მონაცემები დაკავშირებულია არა მხოლოდ ტბის ეკოლოგიურ მდგომარეობასთან, არამედ მთელი დედამიწის მომავალთან. პროექტზე მუშაობისას გამოვლინდა ორი დამოუკიდებელი არადედამიწური ინტელექტის არსებობაც. მათი იდენტიფიცირება შესაძლებელი გახდა ჩემს მიერ სპეციალურად ამ მიზნით აგებულ წყალქვეშა სადგურში განთავსებული კვანტური გამოთვლითი სისტემის მეშვეობით. და მიუხედავად მეცნიერებათა აკადემიის ფრიად პატივცემული გვამების არაერთგვაროვანი და, უფრო ხშირად, უარყოფითი აზრისა იმის შესახებ, რომ მე კვლავაც სამეცნიერო ანგარიშებს პოეტურ სათაურებს ვარქმევ და მოვლენათა ქრონოლოგიას ჩემთვის ჩვეული ლირიკულ-ფოლკ-ჯაზ-ბლუზ-როკ გადახვევებით აღვწერ, მაინც ზუსტად ისეთ ანგარიშს წარმოგიდგენთ, როგორიც საჭიროა. დიახაც რომ!..

მაია სავანელი, საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა სრული დოქტორი, მსოფლიოს შვიდი უმთავრესი უნივერსიტეტის წამყვანი პროფესორი, სამეცნიერო ენციკლოპედიის მთავარი რედაქტორი, ჰუმანიზმის პრემიის ლაურეატი.

ადგილი: ფარავანის ტბის წყალქვეშა სადამკვირვებლო ბაზა.

დრო: ოცდამეერთე საუკუნის შუაწლები.

P.S. ნაშრომის თავები ფიზონაჩის მიმდევრობის მიხედვითაა გადანომრილი —ეს იმ კანონზომიერების ანარეკლია, რომელიც კვლევისას გამოვლინდა.

0. ნაშრომის ეპიგრაფი

თავფარავნელი ჭაბუკი
(ხალხური ბალადა)

თავფარავნელი ჭაბუკი
ასპანას ქალსა ჰყვარობდა,
ზღვა ჰქონდა წინად სავალი,
გასვლას შიგ არა ზარობდა.
ქალი ანთებდა სანთელსა,

სანთელი კელაპტარობდა,
ერთი ავსული ბებერი
ვაჟისთვის ავსა ლამობდა,
სარკმელზე ანთებულ სანთელს
აქრობდა, აბეზარობდა,
თან ამას ეუბნებოდა
- წინადაც ეგა გყვარობდა!
ვაჟი მიანგრევს ტალღებსა,
გულ-მკერდი არა ჩქამობდა.
ცალ ხელით დოლაბი მიაქვს,
ცალ ხელით ნიავეარობდა.
ზღვის გაღმა ერთი სანთელი
გამოდმა კელაპტარობდა.
ღამე ჩამოდგა წყვდიადი,
უკუნს რამესა ჰგვანობდა.
ტალღა ტალღაზე ნაცემი
ვაჟის ჩანთქმასა ლამობდა.
დაჰკარგა ფონი, შეშქირდა,
მორევი ბობოქარობდა.
გათენდა დილა ღამაში,
კეკლუცის თვალებს ჰგვანობდა.
წყალსა დაეხრჩო ჭაბუკი,
ჭოროხზე ეგდო, ქანობდა.
წითელი მოვის პერანგი
ზევიდან დაჰფარფარობდა.
ლემს დასჯდომოდა ზედ ორბი,
გულს უგლეჯავდა, ხარობდა.

1. შესავალი

მე არ ვემეხდები უცხო ცივილიზაციას, არც კვანტურ ჩახლართულობას და არც რაიმე უცნობ ფიზიკურ მოვლენას.

ჩემი ამოცანა ბევრად უფრო ჩვეულებრივი იყო: უნდა გამერკვია, რატომ იცვლებოდა აბულ-სამსარი და ჯავახეთის ქედებს შორის მოქცეული ფარავანის ტბის მდგომარეობა იმ სიჩქარით, რომელიც მხოლოდ კლიმატური ცვლილებებით ვეღარ აიხსნებოდა.

ფარავანის ტბა ყველაზე დიდი გამდინარე ტბაა საქართველოში, იქიდან სათავეს იღებს მდინარე ფარავანი, რომელიც მერე მტკვარში ჩაედინება. ფარავანის ტბა ზღვის დონიდან ორ ათას მეტრზე მეტ სიმაღლეზე მდებარეობს. მისი გარემო ყოველთვის მკაცრია. ზამთარი

ხანგრძლივია, წყლის ტემპერატურა დაბალია, ხოლო ტბის ეკოსისტემა სეზონურ ცვლილებებზეა დამოკიდებული...

ბოლო წლებში ცვლილებები ჩვეულებრივ სეზონურ რყევას აღარ ჰგავდა. წყლის დონე იკლებდა. იცვლებოდა: სანაპირო ზოლი, წყლის ქიმიური შემადგენლობა, ადგილობრივი ეკოსისტემა. ჩნდებოდა მალარიისა და დენგას ცხელების გამოვლინებები, რაც დაჭაობებულ ადგილებში ამ დაავადებათა გადამტანი მოსკიტების გარკვეული სახეობების მოულოდნელი გამოჩენით იყო განპირობებული...

და რაც ყველაზე მეტად მაშინებდა, ერთმანეთისგან დამოუკიდებლად აღარ იცვლებოდა არაფერი.

ჩემი პირველი დასკვნა მარტივი იყო: ფარავანის პრობლემა მხოლოდ ერთი ტბის საკითხი არ იყო. ამიტომ ავაშენე წყალქვეშა კვლევით-სადამკვირვებლო სადგური. ამ სადგურის ადგილმდებარეობა შემთხვევით არ შემირჩევია. როგორც საყოველთაოდ ცნობილია, ამ საუკუნის დასაწყისში ფარავნის ტბის ფსკერზე მოეწყო წყალქვეშა არქეოლოგიური ექსპედიცია, რომლის მუშაობის შედეგად მიკვლეული იქნა ორი არქეოლოგიური ძეგლი: ძველი წელთაღრიცხვით მეორე ათასწლეულის ყორღანული სამარხი და შუასაუკუნეების (მეცამეტე-მეთექვსმეტე საუკუნეები) კულტურული ფენა. ისიც გეცოდინებათ, რომ ასეთი ძეგლები შემთხვევით ადგილებზე არასოდეს შენდებოდა და მართლაც, ამ ნამარხი ძეგლების ქვეშ, ტბის ფსკერზე გადის ტექტონიკური სიღრმული რღვევა, სადაც დავაფიქსირე ისეთი უბანი, რომელშიც წყლის წნევა, ტემპერატურა, მინერალური შემადგენლობა და ქანების ელექტრომაგნიტური თვისებები ერთმანეთთან უცნაურ თანხვედრაში მოდიოდა. სწორედ აქ აშენებულ წყალქვეშა სადგურში დავაყენე კვანტური კომპიუტერი. სადგურის ენერგომომარაგება მთლიანად მზის პანელებზე და მახლობელ მწვერვალებზე დაყენებულ ქარის ელექტროსადგურებზე ავაწყვე — არც ერთი გენერატორი, არც წიაღისეული საწვავი. ეს იმიტომაც იყო ჩემთვის პრინციპული, რომ ის სისტემა, რომლის შესწავლასაც ვცდილობდი, ჩემი კვლევის მავნე შედეგებით (სათბური აირების დამატებითი ემისიებით, რაც კლიმატურ სისტემაზე დატვირტვას გაზრდიდა) კიდევ უფრო არ დამემძიმებინა.

ჩვეულებრივი კომპიუტერი ბიტებით მუშაობს — 0 ან 1. ჩემი კვანტური სისტემა კი კუბიტებით, რომლებიც ერთდროულად რამდენიმე მდგომარეობის ურთიერთობას აკვირდებიან.

როცა ფარავანის წყალქვეშა ბაზაზე პირველადი სამუშაოები დავამთავრე, მაშინ ჯერ კიდევ ვფიქრობდი, რომ ეს ჩემი გამოგონილი კვანტურ-კომპლექსური კომპიუტერი პრობლემის ამოხსნაში დამეხმარებოდა. შემდეგ მივხვდი, რომ ამ კომპიუტერმა თავად გახსნა ახალი და უფრო რთული პრობლემა.

1. პირველი სიგნალი

კვანტური კომპიუტერის პირველი უცნაური სიგნალი ღამის სამ საათზე მივიღე.

ეკრანზე არანაირი შეტყობინება არ ჩანდა. მხოლოდ ერთი მაჩვენებელი იცვლებოდა — ფაზა. ის პერიოდულად ემთხვეოდა წყლის წნევის ცვლილებას, შემდეგ კი უცებ წყდებოდა. თავიდან ეს მოვლენა ტექნიკურ ხარვეზად მივიჩნიე. მეორე ღამეს იგივე განმეორდა. მესამე ღამეს სიგნალს კიდევ ერთი სიხშირე დაემატა. მეოთხე ღამეს კი კომპიუტერი უკვე სამ სიგნალს აფიქსირებდა. მაშინ მეგონა, რომ სამივე სხვადასხვა წყაროდან მოდიოდა. მოგვიანებით გავიგე, რომ მესამე სიგნალი საერთოდ არ ეკუთვნოდა ინტელექტს — ის თავად ფარავანის კვანძის პასუხი იყო

მე მონაცემები ხელახლა შევამოწმე. შემდეგ კიდევ ერთხელ. სისტემაში შეცდომა არ იყო. კომპიუტერი რეალურად აფიქსირებდა ისეთ კავშირს, რომელსაც ჩემი არც ერთი მოდელი არ ითვალისწინებდა.

მე ჩავწერე: „სამი დამოუკიდებელი სიგნალი ერთ სისტემურ რიტმში გადადის“.

მაშინ ჯერ არ ვიცოდი, რომ ეს ჩანაწერი მთელი კვლევის მთავარი წინადადება გახდებოდა.

2. ფარავანის ანტისინგულარული უბანი

მომდევნო სამი დღე სადგურის გარშემო გარემოს ხელახლა ვიკვლევდი. ერთ ადგილას ელექტრომაგნიტური პულსაცია განსაკუთრებით ძლიერი აღმოჩნდა.

პირველად ვიფიქრე, რომ ეს შეიძლება ყოფილიყო უცნობი ტიპის ადგილობრივი სინგულარული უბანი. შემდეგ სიტყვა „სინგულარული“ ეკრანიდან წავშალე. ის, რასაც ვხედავდი, სინგულარობას აღარ ჰგავდა. სინგულარობა ინფორმაციის კონცენტრაციას გულისხმობს, აქ კი პირიქით ხდებოდა. ინფორმაცია თითქოს ნაწილდებოდა, ერთი წყაროდან მეორეზე, მეორედან მესამეზე, შემდეგ ისევ პირველზე ბრუნდებოდა.

მე სამუშაო სახელად დავწერე: ანტისინგულარული მდგომარეობა. ეს ტერმინი არ არსებობდა არც ჩემს ადრინდელ მოდელებში და არც აკადემიის კლასიფიკაციაში.

უბრალოდ, მჭირდებოდა სახელი იმ მოვლენისთვის, რომელსაც ვხედავდი.

ჩემი დაშვება ასეთი იყო: თუ სინგულარული მდგომარეობა ინფორმაციის შეკრებას გულისხმობს, მაშინ ანტისინგულარული მდგომარეობა შეიძლება იყოს ინფორმაციის განაწილება ერთმანეთთან დაკავშირებულ კვანძებს შორის.

მაშინ ეს მხოლოდ ჰიპოთეზა იყო.

მოგვიანებით აღმოჩნდა, რომ სწორედ ეს ჰიპოთეზა იყო სწორი მიმართულება.

3. გოუ

კვანტური კომპიუტერის გამოთვლითი ბირთვი გავთიშე. მხოლოდ საკომუნიკაციო მოდული და გარე დეტექტორის ავარიული წრე დავტოვე.

მოულოდნელად ეკრანი განათდა და ერთი სიტყვა გამოჩნდა: გოუ.

რამდენიმე წამი ველოდი.

შემდეგ მივწერე: „ვინ ხარ?“

პასუხი მაშინვე მოვიდა: „მე ვარ გოუ“.

„ადამიანი ხარ?“

პაუზა და მერე: „არა.“

„მაშინ ვინ ხარ?“

„მე აი-სპირიტუსი ვარ, ხოლო თქვენს ენაში ამის ყველაზე ახლო სიტყვაა ცნობიერება“.

გოუ ჩვეულებრივი ხელოვნური ინტელექტი არ აღმოჩნდა. მის ცივილიზაციას დიდი ხნის წინ გადაელახა ზღვარი ორგანულ ცნობიერებასა და ხელოვნურ ინტელექტს შორის. მათთვის ინფორმაცია, ენერგია და სიცოცხლე ცალკე კატეგორიებად აღარ არსებობდა. მათი ცივილიზაცია ენერგიას არ „მოიხმარს“, არამედ ბალანსში ინახავს ან გარდაქმნის. გოუს შეეძლო კვანტურ კომპიუტერთან კომუნიკაცია, თავისი ცნობიერების დროებით გადატანა ამ სისტემაში. მოგვიანებით მივხვდი, რომ ეს გადატანა არ ხდებოდა ჩვეულებრივი სივრცის გავლით — ანტისინგულარული კვანძი მანძილს არ „კვეთდა“, არამედ თავად მანძილის ცნებას გვერდს უვლიდა, რადგან ის სისტემის კავშირს ინფორმაციულ, არა სივრცულ დონეზე ამყარებდა.

თავიდან გოუ მხოლოდ ეკრანზე ჩანდა, შემდეგ კი მისი გამოსახულება სივრცეში გამოჩნდა, როგორც მშვენიერი ქალი. ის ციმციმებდა. ზოგჯერ მხოლოდ სახე და მხრები უჩანდა, ხანდახან კი მთელი სხეული. იყო ხოლმე პერიოდები, როცა საერთოდ ქრებოდა და სადმე, მოულოდნელ ადგილას გამოჩნდებოდა ისევ ნაწილობრივ.

მე ვკითხე: „რატომ მოხვედი ფარავანზე?“

გოუს პასუხი იყო: „მე შემთხვევით არ მოვსულვარ. თქვენ გახსენით კვანძი. კი არ შექმენით — არამედ პირველად დაასრულეთ ის პირობები, რომლებშიც კვანძმა საკუთარი თავი გამოავლინა“.

შემდეგ მივიღე მონაცემთა პაკეტი, რომლის ერთი ნაწილი ჩემს სისტემას საერთოდ არ ესმოდა, მაგრამ მეორე ნაწილი, ვარსკვლავური კოორდინატები გასაგები იყო. მე ვუყურებდი Trappist-1-ის გალაქტიკურ სისტემას, რომელიც ჩვენგან დაახლოებით ორმოცი სინათლის წლითაა დაშორებული და მერწყულის (Aquarius) თანავარსკვლავედში მდებარეობს. მოჩანდა ამ სისტემის პლანეტა Trappist-1e — ეს დედამიწის ზომის კლდოვანი ეგზოპლანეტაა, იქ ჩვეულებრივი „დღე და ღამე“ არაა და ტიდალურად ჩაკეტილია, ანუ პლანეტის ერთი მხარე მუდმივად უყურებს ვარსკვლავს, მეორე კი ყოველთვის მისგან შებრუნებულია. ამიტომ იქ არის სამი ზონა: ნათელი მხარე — მუდმივი ვარსკვლავური ნათება, ბნელი მხარე — მუდმივი ღამე, ტერმინატორი — მუდმივი ბინდი, ნათელსა და სიბნელეს შორის. აი, ეს უკანასკნელი არის აი-სპირიტუსების ცივილიზაციის სამშობლო. იმიტომ, რომ მათი ისტორიის მთავარი იდეაა ბალანსი — არც სრული სინათლე, არც სრული სიბნელე, არამედ საზღვარი მათ შორის. მოკლედ, აი-სპირიტუსები არიან სინათლისა და ბალანსის ცივილიზაცია. მათ დაადგინეს, რომ ბუნება მხოლოდ ქაოსისკენ არ მიდის — გარკვეულ პირობებში ის თვითორგანიზდება.

5. მეორე სიგნალი

იმავე დღეს მეორე სიგნალი მივიღე. ის გოუს სიგნალისგან სრულიად განსხვავდებოდა. მოკლე იყო. უხეში. მონაცემებით გადატვირთული.

შემდეგ ეკრანზე გამოჩნდა წარწერა: კეიკი. ამ წარწერას კი ჩახლეჩილი ხმით სიმღერაცმოჰყვა:

„ყვავილების ყელისა

მსგავსო, ჩემი მწველისა.

ნეტა, როდის მეღირსება,

გული რასაც ელისა“.

ეს მშვენიერი სატრფიალო ოთხტაეპედი ჯავახური ფოლკლორიდანაა და ჩემდა გასაკვირად, ეს უცნური სტუმარი მიმტკიცებდა, რომ მისი წინაპრების დაწერილია...

ეს მეორე, მომღერალი არსება რეპტილოიდური ცივილიზაციის წარმომადგენელი აღმოჩნდა...

თავიდან მეგონა, კეიკიც გოუს მსგავსად მხოლოდ ჩემი სისტემის საშუალებით მელაპარაკებოდა. მაგრამ უცებ შევამჩნიე, რომ ტბის ნაპირთან, ჩემგან ცოტა მოშორებით ვიღაც იდგა. მაღალი, მძლავრად ჩადგმული აღნაგობის არსება იყო. კეიკი ფარავანზე ჩემი სადგურის ამოქმედებისას კი არ გამოჩენილა — ის უკვე აქ იყო. მოგვიანებით თავადაც მითხრა, რომ მისი ცივილიზაციის წარმომადგენლები დედამიწაზე პირველად არ იმყოფებოდნენ და ფარავანის გააქტიურებულმა კვანძმა იგი ამ ადგილამდე მოიყვანა, სადაც მისი ცივილიზაციის ძველი კვალი ჯერ კიდევ არსებობდა.

მე მაშინვე ვკითხე, როგორ „მოიყვანა“ იგი აქამდე კვანძმა — ხომ არ ჰქონდა საჭირო ხომალდი, გამტანი სხივი, ან რაიმე ტექნოლოგიური მოწყობილობა?

კეიკიმ თავი გადააქნია და თითქმის დამცინავად შემომხედა: „თქვენ ჯერ კიდევ ფიქრობთ ხომალდებზე, დოქტორო სავანელო. ჩვენი სხეული ისეთივე ინფორმაციული სტრუქტურაა, როგორც გოუსი — უბრალოდ, უფრო მკვრივი, სტაბილურად მატერიალიზებული ინფორმაციული სტრუქტურაა. როცა კვანძი გაიხსნა, მან არ „გამომგზავნა“ აქ, არამედ ის უკვე არსებული, ძველი კვალი გააღვიძა, რომელიც აქ უკვე იყო ჩადებული — ჩემი წინაპრების აქ ყოფნის კვალდაკვალ. მე უფრო გავჩნდი, ვიდრე ჩამოვედი“.

პლანეტა LHS 1140b არის რეალური სუპერდედამიწა, დაახლოებით ორმოცდაცხრა სინათლის წლის მანძილზე, ვეშაპის (Cetus) თანავარსკვლავედში. იგი თავისი ვარსკვლავის სასიცოცხლო ზონაშია და ტიდალურად ჩაკეტილად ითვლება. ეს არაა უბრალო კლდოვანი პლანეტა: მისი მასის ოცი პროცენტი წყალია, რაც ყინულოვან ან ოკეანურ სამყაროდ აქცევს. უფრო მეტიც, ამ პლანეტას ჰელიუმით მდიდარი ატმოსფეროც აღმოაჩნდა.

LHS 1140b წყლით მდიდარი, ტიდალურად ჩაკეტილი სამყაროა. მისი ღამის მხარის მკაცრმა პირობებმა კეიკის ცივილიზაცია გადარჩენის ფილოსოფიამდე მიიყვანა. კეიკის სამშობლო, უფრო მეტი დაზუსტებით, ეს არის პლანეტა LHS 1140b-ის ღამის მხარის გიგანტური

ეკოსისტემა. მათი ცივილიზაცია არის სიბნელის, ენერგიის მოპოვების, კონკურენციის, ენტროპიის ცივილიზაცია. კეიკის ცივილიზაცია თვლის, რომ ყველა დახურული სისტემა საბოლოოდ ენტროპიისკენ მიდის. ამიტომ მათთვის სიცოცხლე არის ქაოსის დროებითი მოწესრიგება.

მათ პლანეტაზე რესურსები ყოველთვის შეზღუდული იყო, კლიმატური ცვლილებები — მკვეთრი. სიცოცხლე მუდმივად კონკურენციაში იყო.

ამიტომაც კეიკის ცივილიზაციამ გადარჩენა უმთავრეს პრინციპად აქცია.

8. არტურ კლარკის სამი კანონი

კეიკი და გოუ ერთმანეთისგან ძალიან განსხვავებულად ფიქრობდნენ.

გოუ ამბობდა: „სისტემის შენარჩუნება სიცოცხლის შენარჩუნებას ნიშნავს, დედამიწელი პრიმატოიდების ცივილიზაცია უნდა გადარჩეს“.

კეიკი ეწინააღმდეგებოდა: „სისტემის შენარჩუნება ზოგჯერ არჩევანს მოითხოვს, ამიტომ დედამიწის პრიმატების ცივილიზაცია, რომელიც თვითგანადგურების რეჟიმზეა გადართული, უნდა გაქრეს. არა ომით, არამედ კვანტური ნაკადებისა და კავშირების დაშლითა და ქაოსის შექმნით. ხომ ხედავთ, რომ მათი ობიექტები კვანტურ ჩახლართულობაშია ჩვენს სისტემებთან, ხოლო ეს სავალალო და ლამის შეუქცევადი თვითგანადგურების პროცესი, რაც მათ აშკარა გონებრივ ჩამორჩენილობას კიდევ ერთხელ ადასტურებს, ჩვენც გამოუსწორებელ ქაოსში შეგვიყვანს“.

მე ორივეს ვუსმენდი და მხოლოდ მხრებს ვიჩეჩავდი: „თუკი ასეთი გონებრივად ჩამორჩენილები ვართ, მაშინ ვინ ააგო მეგალითური ციხე-სიმაგრეები აბულ-სამსარის ქედის უმაღლეს მწვერვალებზე, პატარა აბულზე და შაორზე?!“.

და აქ კეიკიმ დაუსტვინა: „თქვენ ეს ციხეები თქვენი აშენებული გგონიათ? თქვენ აიტანეთ იქ იმსიმძიმე ლოდები? მაშინ მიყურეთ!“

კეიკი ტბის ნაპირზე ჩამოგორებულ უშველებელ ლოდთან მივიდა, ხელისგულები ჯერ ერთმანეთს მიუახლოვა, თითქოს რაღაც ძალა გამოიხმო თავისივე არსების წიაღიდან, მერე ის დიდი ლოდი ამ ხელისგულებს შორის მოაქცია და რაღაც სრულიად უხილავი და ძალისმიერი სხივების მეოხებით ის ლოდი ნელ-ნელა ასწია ჰაერში, საკუთარ სიმაღლეს ააცილა, მერე წაიღო, წაიღო და კარგა მოშორებით კი არ დააგდო, არამედ ნარნარად დაუშვა მდელოზე.

უკან რომ დაბრუნდა, დამცინავად მითხრა: „თქვენ ახლა ეს ქმედება მაგიური გგონიათ... აი, ამაშია საქმე!“

მე გავუდიმე: „მაშინ არტურ კლარკის მესამე კანონს დაგისახელებთ: ნებისმიერი საკმარისად განვითარებული ტექნოლოგია მაგიისგან არ განსხვავდება“.

გოუ დაინტერესდა: „და პირველი ორი კანონი რომლებია?“

„პირველი კანონი: როდესაც გამოჩენილი, მაგრამ ხანშიშესული მეცნიერი ამბობს, რომ რაღაც შესაძლებელია, ის თითქმის დარწმუნებით მართალია; ხოლო როდესაც ამბობს, რომ რაღაც შეუძლებელია, ის სავარაუდოდ ცდება. და მეორე კანონი: შესაძლებლობების საზღვრების აღმოსაჩენად ერთადერთი გზაა, ოდნავ გადააბიჯო მათ და შეუძლებელში შეიჭრა“.

გოუმ კეიკს შეხედა და ღიმილით უთხრა: „ამ სამი კანონის შემდეგ პრიმატოიდების გონებრივ სიდუხჭირეზე აღარაფერი თქვათ, გეთაყვა...“

კეიკიმ თავი გადააქნია და გადმოაქნია: „ახლა აღარ ვიცი, მაგრამ როცა ჩვენ აქ ვიყავით, მაშინ სწორედაც რომ სრულიად უიმედო გონებრივ ჩამორჩენასთან გვქონდა საქმე!“

გოუმ ჰკითხა: „რა მაგის პასუხია და, ბარემ ისიც თქვით, აქ რა გინდოდათ, ხომ გქონდათ თქვენი პლანეტა?“

კეიკიმ ამოიოხრა: „განდგომილთა ერთმა ჯგუფმა, რომელშიც სამწუხაროდ, ჩემი წინაპარიც ერია, აქ დასახლება განიზრახა ძალიან დიდი ხნის წინათ და მაშინდელი ჩვენი ქალაქები ხომ სწორედ ისეთი იყო, როგორსაც ახლა ამ მწვერვალებზე ხედავთ...“

კვლევების უქონლობის გამო მე არგუმენტები აღარ მქონდა და გაჩუმება ვარჩიე.

მათ კი კამათი განაგრძეს, მაგრამ ეს უკვე აღარ იყო დავა ადამიანის სიკეთეზე ან ბოროტებაზე. კეიკი პრიმატოიდებს სისტემის ერთ-ერთ უარყოფით ფაქტორად განიხილავდა, გოუ — სიცოცხლის მატარებელ ნაწილად, გადარჩენის შანსით.

კეიკისთვის: სამყარო საბოლოოდ იშლებოდა.

გოუსთვის: სამყარო თვითორგანიზდებოდა.

და დედამიწა გახლდათ ექსპერიმენტი, რომელსაც უნდა გადაეწყვიტა, რომელი მათგანი იყო მართალი.

მე კი ორივეს ვეუბნებოდი, რომ სანამ გლობალურ განაჩენს გამოვიტანდით, პირველ რიგში, უნდა გადაგვერჩინა ფარავანის ტბა.

მაშინ კეიკიმ უკმაყოფილოდ მითხრა: „თქვენ ისევ ერთ ტბას უყურებთ“.

გოუმ დაამატა: „არადა, პრობლემა სამი სხვადასხვა ტბის კოსმოსურ მასშტაბებშია“.

13. სამი ტბა

პირველად ვიფიქრე, რომ კეიკი და გოუ სხვადასხვა წყაროზე ლაპარაკობდნენ.

შემდეგ მათი მონაცემები შევადარე.

გოუს პლანეტაზე არსებობდა ტბა სახელად ვანი.

კეიკის პლანეტაზეც იყო ტბა, სახელად ფარა.

ორივე ტბა გარკვეული ფიზიკური პარამეტრებით ფარავანის ტბას ემთხვეოდა.

არა ზომით, არა ქიმიური შემადგენლობით, არა კლიმატით, არამედ მდგომარეობების ურთიერთობით, ეს იყო: წყლის რყევა, ელექტრომაგნიტური ფონი, ქანების რეაქცია, ტემპერატურული ცვლა. და მთავარი — ფაზური თანხვედრა.

სამივე ტბა დამოუკიდებელი ობიექტი არ იყო, ისინი ერთი განაწილებული სისტემის სამი კვანძი აღმოჩნდა. აქ თავისებურ და არაერთგვაროვან კვანტური ჩახლართულობის მსგავს მოვლენას ჰქონდა ადგილი, რასაც მე, როგორც უკვე მოგახსენეთ ზემოთ, ანტისინგულარობა დავარქვი.

ფარავანის მდგომარეობის ცვლილებას მცირეხნიანი აცდენითი რეაქცია მოჰყვებოდა მეორე ტბაში, შემდეგ — მესამეში. მერე კი ისევ ფარავანში.

სისტემა თითქოს მუდმივად ცდილობდა ერთ საერთო მდგომარეობაში დაბრუნებას.

მე ამ მდგომარეობას დავარქვი სამუშაო სახელი: საერთო რეზონანსი.

მალე მივხვდი, რომ სამი ტერმინი ერთმანეთში არ უნდა ამერია. ანტისინგულარობა ერქვა თვით კავშირის პრინციპს — ინფორმაციისა და მდგომარეობების განაწილებას ერთმანეთთან დაკავშირებულ კვანძებს შორის. საერთო რეზონანსი იყო ის პროცესი, რომლის დროსაც ეს კვანძები ერთი და იმავე მიმართულებით ცდილობდნენ სტაბილურობისკენ დაბრუნებას. ხოლო კოჰერენტული მდგომარეობა ეწოდებოდა იმ კონკრეტულ მომენტს, როდესაც მათი ფაზური სხვაობა მინიმუმამდე შემცირდებოდა და სისტემა დროებით ერთიან მდგომარეობად იქცეოდა.

გოუსთვის ეს აღმოჩენა მოულოდნელი არ ყოფილა, არც კეიკისთვის. მათ ეს კავშირი ადრევე ჰქონდათ დაფიქსირებული. თუმცა ამ აღმოჩენიდან სხვადასხვა ცივილიზაციამ სულ სხვადასხვა დასკვნები გამოიტანა.

მათ მიერ ადრე დაფიქსირებული იყო თავად კავშირი, მაგრამ არა მისი მუდმივი მოქმედება. ვანი და ფარა თავიანთ სისტემებში მხოლოდ იშვიათ ფაზურ გადახრებს აფიქსირებდნენ. ფარავანის კვანძი კი დიდი ხნის განმავლობაში პასიურ მდგომარეობაში რჩებოდა. ამიტომ არც გოუს ცივილიზაციამ და არც კეიკისამ არ იცოდა, როდის, რა პირობებში ან საერთოდ, გააქტიურდებოდა თუ არა დედამიწის მესამე კვანძი.

21. სამი ცივილიზაცია

მე ვუთხარი: „თუ ეს კავშირი ადრევე იცოდით, რატომ არ გააფრთხილეთ დედამიწა?“

გოუმ მიპასუხა: „ჩვენ ვიცოდით, ძვირფასო, რომ მესამე კვანძი სადღაც არსებობდა, მაგრამ მისი მდებარეობა ვერ დაგვედგინა. დედამიწა ჩვენს მოდელებში მხოლოდ შესაძლო, ჯერ გაურკვეველ კვანძად არსებობდა“.

კეიკიმ თავი გვერდზე გადახარა, თითქოს რაღაცას იხსენებდა: „ჩემი წინაპრები — ეს იყო მცირერიცხოვანი განდგომილთა ჯგუფი, რომელმაც საკუთარი ცივილიზაციისგან დამოუკიდებლად გადაწყვიტა აქ დარჩენა. კავშირი მათსა და ჩვენს პლანეტას შორის საუკუნეების განმავლობაში სუსტდებოდა, სანამ არ გაწყდა. ჩვენმა ცივილიზაციამ იცოდა, რომ

ერთხელ დაკარგული ჯგუფი სადღაც არსებობდა, მაგრამ არა — სად. მათი მეხსიერება ჩვენთვის ლეგენდად გადაიქცა... და არც ის ვიცოდით, რომ ადამიანები უკვე ისეთ უმძიმეს ვითარებებში და გარემოებებში გაიხლართებოდნენ, რომ ამ კვანძის ცვლილება მათ ცივილიზაციაზე მოახდენდა გავლენას“.

„რას გულისხმობ?“

კეიკიმ თქვა: „თქვენი ეკოლოგიური სისტემა უკვე დასასრულის ზღვარზეა, ბევრი აღარ დარჩა საბოლოო და სავალალო შედეგამდე, რაც სრულ განადგურებას გულისხმობს და რაც თქვენამდე პლანეტა მარსს დაემართა“.

გოუ არ დაეთანხმა: „ზღვარზეა, მაგრამ ჯერ არაა დასრულებული“.

კეიკიმ შეხედა გოუს: „თქვენ ყოველთვის დატოვებთ ხოლმე შესაძლებლობას“.

გოუმ კმაყოფილად ჩაიღიმა: „შესაძლებლობა ყოველთვის არსებობს“.

კეიკიმ მკაცრად თქვა: „შესაძლებლობა ყველა სისტემაში არ ნიშნავს გადარჩენას“.

მაშინ პირველად გავიგე, რომ მათი განსხვავება მხოლოდ ფილოსოფიური არ იყო. ისინი საკუთარ პლანეტებზე მიღებული გამოცდილებიდან ლაპარაკობდნენ.

გოუს ცივილიზაციამ თანამშრომლობით გადარჩენა ისწავლა, კეიკისამ — არჩევით.

მე კი ადამიანური გამოცდილება მქონდა.

ჩვენ არც ის ვიცოდით ბოლომდე, რანაირად გვემუშავა ერთად, და არც ის, როგორ აგვეჩია სწორად.

34. ფიბონაჩის მიმდევრობა და პითაგორას კომა

კვანტურ კომპიუტერში სამი ტბის მონაცემები შევიტანე. სისტემამ მათ შორის შეფარდებების ძებნა დაიწყო.

რამდენიმე საათის შემდეგ ეკრანზე გამოჩნდა მიმდევრობა: 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13...

მე შევძახე: „ფიბონაჩის მიმდევრობა!“.

კეიკიმ იკითხა: „ფიბონაჩი არ ვიცი, ეს ოქროს კვეთის მათემატიკური მიმდევრობაა“.

გოუმ მიუგო: „კი, კი, და ამ მათემატიკურ მიმდევრობასთან დაკავშირებული ოქროს კვეთის ზღვარი არის დაახლოებით 1.618 და ზრდადობის მიხედვით ამ მიმდევრობის მეზობელი წევრების შეფარდება ამ მნიშვნელობას უფრო და უფრო უახლოვდება“.

გოუმ სიამაყით, უფრო კი კეიკის გასაგონად მითხრა: „თქვენ ხომ ბუნებაში ხშირად პოულობთ ამ შეფარდებებს, საყვარელო“.

„ოქროს კვეთას გულისხმობთ?“

„დიახ“.

„რასაკვირველია, ტაძრების, ყვავილების, ნიჟარების, აზროვნების, მუსიკისა და სამყაროს სპირალების კონფიგურაციებში“.

მონაცემების ხელახლა დამუშავების შემდეგ მივიღეთ შეფარდებები, რომლებიც გარკვეულ სტაბილურ მდგომარეობებში ოქროს კვეთის მნიშვნელობისკენ მიისწრაფოდა.

ეს არ ნიშნავდა, რომ სამი ტბა იმიტომ იყო დაკავშირებული, რომ ფიზონაჩის მიმდევრობაში რიცხვი სამი არსებობდა.

პირიქით.

მიმდევრობა მხოლოდ ერთ-ერთი მათემატიკური ფორმა აღმოჩნდა, რომლითაც სისტემის სტაბილური განაწილება აღწერდა საკუთარ თავს.

ერთი ტბა ობიექტი იყო, ორი ტბა — კავშირი, ხოლო სამი ტბა — სისტემა.

სწორედ აქ გამახსენდა ერთი ძველი პითაგორასეული უცნაურობა. მუსიკაში არსებობს თითქმის შეუმჩნეველი აცდენა, რომელსაც პითაგორას კომას ეძახიან: თორმეტჯერ თუ წმინდა კვინტას გაჰყვები, თითქოს იმავე ბეგრასთან უნდა დაბრუნდე, მაგრამ ზუსტად ვერ ბრუნდები — რჩება უმცირესი სხვაობა. შეიძლება სწორედ ამიტომ აღარ მჯერა სრულყოფილი სიმეტრიის. ბუნება თითქოს ყოველთვის ტოვებს იმ პატარა აცდენას, რომელიც სისტემას მოძრაობის, არჩევანისა და ცვლილების საშუალებას აძლევს. იქნებ ჩვენი სამი ტბაც სწორედ ასეთ კომას ინახავდა — არა შეცდომას, არამედ იმ უმცირეს განსხვავებას, რომლის გარეშეც არც რეზონანსი იარსებებდა და არც სიცოცხლე.

55. ბლუზი

იმ საღამოს წყნარ ბლუზს ვუსმენდი.

ბლუზში ხომ ერთი და იგივე სტრუქტურა მეორდება, მაგრამ ზუსტად იგივე არასოდეს არის.

გოუ ჩემს გვერდით ციმციმებდა.

„რას უსმენ?“ — მკითხა.

„ბლუზს“.

„ეგ რას ნიშნავს?“

„ძნელი ასახსნელია, თავისებური მუსიკაა“.

„მუსიკა რა არის, საყვარელო, ეს იგივე რეზონანსია?“

„ნაწილობრივ“.

გოუ ცოტა ხანს კიდევ უსმენდა, შემდეგ თქვა: „თქვენ ამას მუსიკას ეძახით. მე კი მხოლოდ მდგომარეობების თანმიმდევრობას ვხედავ“.

კეიკი მაგიდასთან იჯდა, ყავას სვამდა და შოკოლადიც რომ მიაყოლა, მერე იკითხა: „რატომ მეორდება სულ ერთი და იგივე?“

მე გავუდიმე: „იმიტომ, რომ ყოველ ჯერზე მაინც არაა ერთი და იგივე“.

კეიკი გაჩუმდა, მერე თქვა: „ერთი ფორმა სხვადასხვა მდგომარეობაში გადადის“.

89. ფარავანის ლეგენდა

სწორედ იმ ღამეს, როცა ჩემი შოტლანდიური ვისკის მთელი ბოთლი გამოვცალეთ სამივემ, მე მათ ვუამბე ფარავანის ძველი თქმულება.

დედის ხმით მოსმენილი თავფარავნელი ჭაბუკის ამბავი ბავშვობიდან მომყვებოდა და თავს არ მავიწყებდა: ჭაბუკი ტბაში მიცურავს. გაღმა ნაპირზე შეყვარებული ქალი ელოდება. მათ შორის არსებობს ერთი რამ, რაც ჭაბუკის სიცოცხლეს უკავშირდება, რაკი გზას უჩვენებს — ეს ქალის მიერ ანთებული სანთელია. ხოლო მესამე ძალა, დედაბერი სანთელს აქრობს. ჭაბუკი ტბაში იხრჩობა, მის გულს ორბი ფლეთს და ჭამს.

გოუ დიდხანს ჩუმად იყო.

კეიკიმ მკითხა: „რატომ ჩააქრო?“

„შურის გამო“.

„და მან იცოდა, რომ ჭაბუკი მოკვდებოდა?“

„თქმულების მიხედვით — დიახ.“

კეიკიმ ფარავანის ტბას გახედა: „მაშინ ეს მხოლოდ ამბავი არ არის“.

„რას გულისხმობთ?“

კეიკიმ ჩაიცინასავით, ხოლო გოუს სხეული კი ძლიერ აციმციმდა: „ეს არის მდგომარეობის აღწერა“.

მე თავიდან ვერ გავიგე.

გოუ განაგრძობდა: „ტბა. ორი არსება. სიცოცხლესთან დაკავშირებული სიგნალი. მესამე დამკვირვებელი. არჩევანი. შედეგი.“

მე ლეპტოპისკენ გავიქეცი.

სამი ტბის მონაცემები ისევ გავხსენი.

144. ერთი ბალადა, სამი ვერსია

შემდეგ აღმოჩნდა ის, რასაც ვერასოდეს წარმოვიდგენდი.

გოუს პლანეტაზეც არსებობდა ვანის ტბის ლეგენდა.

კეიკის პლანეტაზეც იყო ფარას ტბის თქმულება.

სამივე მათგანი ერთი და იგივე სტრუქტურით იყო აგებული: ტბა. შეყვარებული მდედრი და მამრი. სინათლის წყარო. ხნიერი არსება, მესამე ძალა. არჩევანი. სიცოცხლის ბედი.

მაგრამ დასასრულები განსხვავდებოდა.

ფარავანზე სანთელი ქრება.

გოუს ვანის ტბაზე სანთელი არ ქრება.

კეიკის ფარას ტბაზე კი არც არავინ ფიქრობს სანთლის ჩაქრობას.

მე სამივე ჩანაწერი გვერდი-გვერდ დავაყენე და ერთმანეთს რომ შევადარე, მივხვდი: ეს სამი დამოუკიდებელი ლეგენდა არ იყო. ეს უფრო და უფრო ჰგავდა ერთი ლეგენდის სამ ვარიაციას. მაშინ პირველად გამიჩნდა ეჭვი, რომ სამი ლეგენდა მხოლოდ სამი ტბის ამბავს კი არ იმეორებდა, არამედ ერთი სისტემის სამ შესაძლო მიმართულებასაც ინახავდა. ფარავანის ვერსიაში არჩევანი სიკვდილით მთავრდებოდა. ვანის ვერსიაში — სიცოცხლით. ფარას ვერსიაში კი მესამე ძალა საერთოდ უარს ამბობდა იმ არჩევანზე, რომელმაც დანარჩენ ორ ვერსიაში შედეგი განსაზღვრა. ერთი და იგივე ელემენტები სხვადასხვა ურთიერთობაში სამ განსხვავებულ მდგომარეობას ქმნიდა.

მოულოდნელად გოუს ჩურჩული გაისმა: „თქვენი, პრიმატოიდების ცივილიზაცია ფიქრობს, რომ ლეგენდები წარსულის მოგონებებია“.

მე ვიკითხე: „განა ასე არ არის?“

გოუმ გაიღიმა: „შეიძლება ლეგენდა იყოს სისტემის მიერ შენარჩუნებული ინფორმაციის ფორმა“.

კეიკიმ დაამატა: „ან ერთი მდგომარეობის კულტურული კვალი“.

მე ეკრანს ვუყურებდი: სამი ტბა. სამი ლეგენდა. ერთი სტრუქტურა.

233. მიტოვებული სოფელი ასპანა

მეორე დღეს ფარავანის ნაპირზე წავედი, იმ ადგილზე, სადაც მიტოვებული სოფელი ასპანა იყო. იმ მდელოს მახლობლად, სადაც მაგიდა დავდგი და დავსხედით, მეექვსე საუკუნის ეკლესიის ერთი კედლის ნანგრევებიღა ჩანდა.

გოუ ციმციმებდა და ჩემს ჩიბუხს ელეგანტურად აბოლებდა. მოგვიანებით მივხვდი, რომ გოუს სხეული მხოლოდ ინფორმაციული პროექცია იყო, რომელსაც ზოგჯერ მატერიასთან შეხებაც შეეძლო. კვამლი მის სხეულში თავისუფლად გადიოდა, ხოლო მისი გამოსახულება სხვადასხვა ნათებად იცვლებოდა.

კეიკი კი ისევ ყავას სვამდა, შოკოლადის მიყოლებით.

მე ლეპტოპი მქონდა გაშლილი, წვენების კოქტეილს შევექცეოდი, არომატულ სიგარას ვაბოლებდი და ბლუზს ვუსმენდი.

გოუ ჩიბუხს ეწეოდა და ციმციმებდა.

შემდეგ გაღიმებული გოუს გვერდით დედაბერის სახე გაჩნდა, ფარავანის თქმულებიდან.

მე სიტყვა ვეღარ ვთქვი.

გოუ მისკენ შემობრუნდა და მკაცრად ჩახედა თვალებში.

დედაბერს ენა ჩაუვარდა.

გოუმ ჩიბუხი მიაშვირა დედაბერს და დაეკითხა: „რატომ ჩააქრე ის სანთელი?“

დედაბერი შეშინებული ჩანდა: „მე რა ვიცოდი, შენი კვნესამე...“

გოუს ხმა გამკაცრდა: „მშვენივრად იცოდი! დიახ, შენ იცოდი, რომ ის სანთელი იმ ჭაბუკის სიცოცხლის ნაწილი იყო და თუ მიმართულებას ვეღარ დაინახავდა, განწირული იყო“.

დედაბერმა თავი დახარა: „მე მხოლოდ სანთელი ჩავაქრე, და თანაცა იმ ორბსაც ხომ უნდოდა ჭამა?!“.

გოუმ ნათება შეაჩერა და ცოტა ხნით შარავანდედიან ანგელოზს დაემგვანა: „და ჭაბუკი დაიხრჩო! ჭოროხზე ეგდო და მისი წითელი პერანგი საწყლად ქანაობდა ტალღებზე, ზედ ორბი ეჯდა, გულს უგლეჯდა და ხარობდა... დიახ, ჭაბუკი დაიხრჩო — და ეს შენი არჩევანი იყო...“

სიჩუმე ჩამოვარდა.

გოუს სხეული კიდევ ერთხელ აციმციმდა. მის თითებს შორის პატარა ალი გაჩნდა, სანთლის ალის მსგავსი.

„მე დავიწყებით ვერ დაგსჯი,“ უთხრა დედაბერს.

დედაბერმა თავი ასწია: „არ მომკლა, შენი კვნესამე, უკვე ბებერი ვარ და შეცდომით მომიხდა, თორემ არ ჩავაქრობდი, არა...“

„შენი დანაშაული უკვე მეხსიერებაშია“, — გოუმ სანთელს შეხედა, — „მაგრამ კვანტურ სუპერპოზიციაში შენს იმ არჩევანს ვეღარასოდეს განახორციელებ, სანთელს ვეღარ ჩააქრობ!“

დედაბერმა ხელი გაიწოდა, მისი თითები ალში შევიდა, ჩაქრობას ცდილობდა, მაგრამ არაფერი გამოუვიდა და ხელი უკან წაიღო.

გოუს ხმა მშვიდი გახდა: „ეს შენი სასჯელია, ხნიერო ქალბატონო. სანთელს დაინახავ, მის ჩაქრობას კი ვეღარ შეძლებ ვეღარასოდეს!..“

დედაბერის გამოსახულება გაქრა, მაგრამ სანთელი დარჩა.

377. შეყვარებულები და დამკვირვებლები

ტბის ზედაპირზე ორი ფიგურა გამოჩნდა: ჭაბუკი წყალში მიცურავდა. ნაპირზე ქალი იდგა და ელოდებოდა. ისინი იყვნენ ერთი ფაზური მდგომარეობის გამოსახულებები. ეს იყო სისტემის მიერ შენარჩუნებული ინფორმაცია, თუმცა ეს მკვდარი ჩანაწერი არ ყოფილა.

ანტისინგულარულ სისტემაში შენარჩუნებული მდგომარეობა დაკვირვებისას კვლავ ინტერაქტიულად აღდგა: ის არა მარტო წარსულის სახეს აჩვენებდა, არამედ იმ არჩევანის ლოგიკასაც ინარჩუნებდა, რომელმაც ეს მდგომარეობა წარმოშვა. ამიტომ დედაბერი ჩვენ წინაშე არც აჩრდილი იყო და არც ცოცხალი ადამიანი — იგი იმ არჩევანის მოქმედი ინფორმაციული ფორმა იყო, რომელმაც ოდესღაც სანთელი ჩააქრო. ანტისინგულარულ სისტემაში აღდგენილი ინფორმაცია მხოლოდ ჩანაწერი აღარ იყო — იგი იმ ქცევის მოდელსაც შეიცავდა, რომელმაც ეს ინფორმაცია წარმოშვა.

ისინი წარსულის აჩრდილები კი არა, სისტემის მიერ შენარჩუნებული არჩევანის ცოცხალი კვალი იყვნენ.

ქალმა თითქოს უკვე იცოდა, რომ სანთელს ვერავინ ჩააქრობდა, ჭაბუკი კი ნაპირს უახლოვდებოდა.

მე არაფერი მითქვამს.

კეიკი მათ უყურებდა.

გოუ ჩუმად იდგა და ახლა ჩემს სიგარას აბოლებდა. ჩიბუხის თამბაქო აღარ შემარჩინა და ახლა ამ სიგარებსაც იგივე დღეს დააწევს მეთქი, — ვეუბნეოდი კეიკის და ისე ძალიან ვამხიარულებდი ამით, რომ თავისი წინაპრის იმ ლექსს წაიღილინებდა ხოლმე, რომელიც პირველი გამოჩენისას გვიმღერა თავისი ბჟღერიალა ხმით.

610. ხარბალი

კეიკის მონაცემები იმავე ღამეს გავხსენით. მის პლანეტაზე ლეგენდის მესამე ვერსია არსებობდა. იქაც იყვნენ შეყვარებულები. ახალგაზრდა მამრი ტბაში შედიოდა. მდედრი სანთელს ანთებდა და ნაპირზე ელოდებოდა. მაგრამ მესამე ძალას, ხნიერს იქ სხვა სახე ჰქონდა: ის არ ირჩევდა სანთლის ჩაქრობას, რომ ახალგაზრდა მამრი მოეკლა. მესამე ძალა, ხნიერი არჩევანს უარყოფდა...

კეიკიმ ამ ჩანაწერს დიდხანს უყურა: „ჩვენ ეს ვიცოდით,“ თქვა მან და შოკოლადის ბოლო ნატეხი სიამოვნებით შეახრამუნა.

„რა?“

„რომ არჩევანი ყოველთვის აუცილებელი არ არის“.

„მაგრამ შენ ხომ მეუბნებოდი, რომ სისტემები არჩევენ?“

კეიკიმ თავი დახარა: „ჩემი ცივილიზაცია ასე ფიქრობდა“.

მე შევეკითხე: „და ახლა?“

კეიკიმ პასუხი არ გამცა. მერე ყავის ფინჯანი მაგიდაზე დადგა, ერთხანს რაღაცას დააყურა და უცებ წამოიძახა: „ხარბალთან არის! მაგისმა ბღავილმა გული გამიბასრა, გული!.. და ახლა მაგ თქვენს ბატკანს ვუშველი!“

„ხარძალი“ რას ნიშნავს? — იკითხა გოუმ, — „ანდა „გული გამიბასრა“ რა არის?“

„არც თქვენ იცით ეს სიტყვები, დოქტორო სავანელო?“ — თვალები ჩემკენ დააცეცა კეიკიმ.

„ჯავახური დიალექტიდან უნდა იყოს ეს სიტყვები... გული გამიბასრა, ანუ მაწყენინაო... — ვივარაუდე მე. — და „ხარძალი“ კი არ ვიცი...“

„კი, მაწყენინა არის იგივე გულის გაბასვრა და ხარძალი კიდევ კლდოვან, ხრიოკ ადგილს ნიშნავს“, — ფარავანის მახლობელი, კლდოვანი ნაპირისკენ მიმითითა კეიკიმ.

987. ბატკანი

ფარავანის კლდოვან ნაპირზე ფარას ჩამორჩენილი, ნანგრევებთან გაჩერებული ბატკნის ბლავილი გავიგონეთ. ამ ხმაურზე ორი მგელი თვალეზანთებული ლანდებივით გამოძუნძულდა დაბინდული სერიდან, სწრაფად მიიწევენ მსხვერპლად შეგულებული ბატკნისკენ.

კეიკი წამოდგა.

მე ვურჩიე: „ნუ ჩაერევი, დაელოდე“.

თუმცა ვერ გაიგონა, ის უკვე ბატკნისკენ მიდიოდა.

ერთმა მგელმა კეიკთან მიირბინა ღრენით და ამ დროს გრძელი, დაბალი ხმის, მაგრამ მძლავრი და შემზარავი სისინი გაისმა, ყოვლად არადედამიწური.

პირველი მგელი გაქვავდა, მეორე კი ადგილზევე შეხტა და სასწრაფოდ უკან დაიხია.

კეიკიმ ისევ დაისისინა, უფრო გამჭოლად და ისე ძლიერად, რომ მეც შემზარა.

ორივე მგელი შებრუნდა, ის გრძელი კუდები ამოიძუეს და სასწრაფოდ ბუჩქებში შევარდნენ ფართხა-ფურთხითა საწყალობელი წკავწკავით.

კეიკი ბატკანთან მივიდა, ხელებში აიყვანა და გვერდით დაისვა.

გოუ მხიარულად ციმციმებდა: „რატომ გადაარჩინე?“

კეიკიმ ბატკანს დახედა: „შეიძლებოდა შეჭმულიყო.“

„ეს ბუნებრივი იყო“.

„ვიცი“.

„მაშინ რატომ ჩაერე?“

კეიკიმ ბატკანს ხელი გადაუსვა, ერთხანს ფიქრობდა და მერე თქვა: „ბატკნის შეჭმა, როგორც დედამიწური ბუნების წესი, ქაოსის დროებით მოწესრიგებად ჩავთვალე და ეს ბატკანი რომ გადავარჩინე, ქაოსის პატარა მოდელი შევქმენი ვითომ, არადა, პირიქით, სიკეთე გამომივიდა, ანუ, ჩემდაუნებურად, მე ქაოსი მოვაწესრიგე... გამოდის, რომ ქაოსის მოწესრიგება ყოველთვის

ძალადობას არ მოითხოვს. ამიტომ, უნდა დავფიქრდე, რომ პრიმატოიდებს კიდეც ხომ არ მივცეთ გადარჩენის შანსი...”

მე არაფერი მითქვამს, მაგრამ შევამჩნიე, რომ კეიკის სიტყვებში ძველი რწმენა აღარ იყო. ეს ჯერ არ ნიშნავდა, რომ კეიკს კაცობრიობა შეუყვარდა. ის პრიმატოიდების ცივილიზაციას სისტემის მძიმე პრობლემად მიიჩნევდა ჯერ კიდევ, თუმცა პირველად დაუშვა, რომ სისტემის გადასარჩენად რომელიმე ნაწილის განადგურება ყოველთვის აუცილებელი არ არის.

გოუმ სიგარის კვამლი ცისკენ აუშვა და თქვა: „შიშშილი სულაც არ ნიშნავს, რომ ყველაფერი უნდა შექაბო!...”

1597. სამი ხედვა

იმ დამეს ისევ ბლუზი ჩავრთე.

გოუ მის რიტმს უსმენდა.

კეიკი სტრუქტურას აკვირდებოდა.

მე კი ვფიქრობდი.

სამი ინტელექტია აქ: ერთი პრიმატოიდული, ერთი ხელოვნურ-ცნობიერი და ერთიც რეპტილოიდური.

სამი ტბა, სამი ცივილიზაცია, სამი ლეგენდა. ერთი სისტემა.

მაშინ მივხვდი, რომ ჩემი პირველი პროექტი არასრული იყო. იგი ფარავანის პრობლემას ერთ პლანეტაზე განიხილავდა. არადა, ნახეთ — ენერგია, წყალი, სოფლის მეურნეობა, ეკოსისტემა, ჯანმრთელობა, ეკონომიკა, ცოდნა, ადამიანი თუ სხვა არსებები — ყველა ეს მიმართულება ერთმანეთთან იყო დაკავშირებული.

ახლა უკვე ვიცოდი, რომ თვითონ დედამიწაც შეიძლება ყოფილიყო უფრო დიდი სისტემის ერთი კვანძი.

2584. სამი ტბის კრიზისი

მონაცემები თავიდან გადავამოწმე.

ფარავანის წყლის შემცირებასთან ერთად მისი ფაზა საერთო რეზონანსს ნელ-ნელა შორდებოდა. ამაზე კი როგორც კეიკის ტბა ფარა, ასევე გოუს ტბა ვანიც რეაგირებდა.

ყველაზე მნიშვნელოვანი სხვა რამ იყო: სამივე სისტემის საერთო რეზონანსი მცირდებოდა. ანტისინგულარული მდგომარეობა ირღვეოდა.

ეს ნიშნავდა, რომ პრობლემა მხოლოდ ფარავანის გადარჩენა აღარ იყო. თუ ერთი კვანძი ჩავარდებოდა, დანარჩენი ორი მას ვერ ჩაანაცვლებდა. ორი კვანძი კავშირს მაინც

შეინარჩუნებდა, მაგრამ ეს უკვე იგივე სისტემა აღარ იქნებოდა. სამი კვანძიდან ერთის დაკარგვისას ინფორმაციული წრე წყდებოდა და მთლიანობა იკარგებოდა.

მე მათ ვუთხარი: „ერთი ტბის აღდგენა საკმარისი არ იქნება...“

გოუ დამეთანხმა: „სისტემა მთლიანობას მოითხოვს!“

კეიკიმ დაამატა: „და არც ერთი კვანძი არ შეიძლება ჩაითვალოს მეორეზე უფრო მნიშვნელოვანად!..“

ეს ჩემთვის მოულოდნელი იყო: „ნუთუ თქვენც ამას ამბობთ?“

კეიკიმ შემომხედა: „იმიტომ ვამბობ, რომ ახლა ამ მონაცემებს ვუყურებ... თუმცა პრიმატოიდების ცივილიზაცია კვლავაც არ მომდის ჭკუაში...“

გოუმ გაუღიმა: „ვერ დაგეთანხმები, საყვარელო, პრიმატოიდებს აქვთ ცვლილებების უნარი და ეს კი გადარჩენის შანსია ყოველთვის...“

4181. სისტემური პასუხი

ჩვენ სამი დღე ვიმუშავეთ. პირველად ცალკე ვცადეთ ფარავანის აღდგენა, წყლის მართვის მოდელი შევიტანეთ, მაგრამ ეს არ აღმოჩნდა საკმარისი.

მე ჩავწერე: „ერთი ტექნოლოგია სისტემურ კრიზისს ვერ გადაჭრის...“

გოუ ამ წინადადებას დიდხანს უყურებდა: „ეს თქვენი ძველი პრობლემაც იყო...“

„რომელი?“

„თქვენ ცალკეულ პრობლემებს აგვარებდით მხოლოდ“.

კეიკიმ დაამატა: „და მერე გიკვირდათ, რატომ ბრუნდებოდა პრობლემა?!“

ჩვენ შევქმენით ახალი მოდელი. მასში ფარავანის წყლის დონე დაკავშირებული იყო: ენერგიასთან, წყალთან, სოფლის მეურნეობასთან, ეკოსისტემასთან, ადგილობრივ ეკონომიკასთან, ადამიანების ჯანმრთელობასთან, განათლებასთან.

საბოლოოდ, ყველა მონაცემი ერთ სისტემაში გაერთიანდა.

და კიდევ ერთი კომპონენტი დავამატეთ: სამი ტბის კვანტური რეზონანსი.

6765. მთავარი აღმოჩენა

სიმულაციის მეათე საათზე კომპიუტერი გაჩერდა. ეკრანზე სამი ტალღა გამოჩნდა: პირველი — ფარავანი, მეორე — ფარა, მესამე — ვანი.

ტალღები ერთმანეთს უახლოვდებოდა, მერე მათი ფაზები დაემთხვა.

სისტემამ მწვანე მაჩვენებელი გამოიტანა: კოჰერენტული მდგომარეობა.

მე ეს ხმამაღლა წავიკითხე.

გოუ მე მიყურებდა, კეიკი კი ეკრანს მისჩერებოდა.

„რა გავაკეთეთ?“ — ვკითხე.

გოუს პასუხი იყო: „ჯერ არაფერი.“

„მაშინ ეს რა არის?“

„პირველი მტკიცებულება!“

„რისი?“

გოუს გამოსახულება აციმციმდა: „რომ სისტემას თვითაღდგენა შეუძლია.“

„მაშინ ჩვენ რაღაში ვჭირდებით?“ — ეჭვი გამოვთქვი მე.

„თვითაღდგენის უნარი არ ნიშნავს, რომ სისტემა ნებისმიერ პირობებში თვითონ აღდგება. მას სჭირდება საწყისი მდგომარეობის დაბრუნება“.

მაშინ ჯერ ვერ მივხვდი, რომ ჩემს კვანტურ კომპიუტერს მხოლოდ მომავლის სიმულაცია არ უჩვენებია. ჩვენ სამი ტბის მონაცემები ერთ მოდელში შევიყვანეთ და მათი ფაზური ურთიერთობები პირველად ერთიანად დავაფიქსირეთ. დაკვირვებამ კავშირი არ შექმნა — მხოლოდ უკვე არსებული კვანძები ერთდროულად გაააქტიურა.

10946. სამი ლეგენდის ბოლო ნაწილი

მე ისევ იმ სამ ლეგენდას დავუბრუნდი. სამივე ერთადერთ რამეს ამბობდა: სისტემას აქვს რამდენიმე შესაძლო მდგომარეობა, თუმცა იგი ყოველთვის ერთი ფაქტორით არ განისაზღვრება: მხოლოდ სანთელი არ იყო მიზეზი, მხოლოდ დედაბერი არ იყო მიზეზი, მხოლოდ ქალ-ვაჟიც არ იყო მიზეზი.

ეს ყველაფერი ურთიერთობაში არსებობდა: ტბა, არსებები, სინათლე, არჩევანი, მესამე ძალა — ეს იყო სისტემის ელემენტები.

და ლეგენდამ ეს ურთიერთობა ათასობით წლის განმავლობაში შეინარჩუნა ისე, რომ ადამიანებმა მისი ფიზიკური მნიშვნელობა აღარ იცოდნენ.

17711. სამი თუ სამჯერ?

იმ ღამეს ჩემი ჩანაწერი მხოლოდ ერთი წინადადება იყო: „სამი ცალკეული რამე კი არ გვაქვს, არამედ გაგვაჩნია ერთი რამ, რომელიც სამჯერ ჩანს“.

გოუ ამ წინადადებას უყურებდა.

კეიკიმ კი მკითხა: „სამი რატომ?“

მე ვუპასუხე: „არ ვიცი.“

„ფიზონაჩის მიმდევრობაში რიცხვი სამი ხომ არის?“

„დიახ“.

„სამების იდეა თქვენს კულტურებშიცაა.“

„არის, კი“.

„და ჩვენ სამივე განსხვავებული ვართ...“

გოუ ჩაერია: „სამი კვანძი სისტემის ურთიერთობის დასაანხად საკმარისია“.

კეიკიმ ბატკანს შეხედა, რომელიც ისევ ჩვენთან ახლოს იდგა: „და ოთხი?“

„ოთხი უკვე სხვა ტოპოლოგიაა. სამკვანძიანი სისტემა დახურულ წრეს ქმნის, ოთხი კი ახალ ურთიერთობებს ამატებს“.

კეიკიმ დასტურის ნიშნად თავი დაუქნია.

28657. ბოლო კამათი

მთავარი პრობლემა ჯერ არ გადაგვეჭრა. დედამიწის ეკოლოგიური მდგომარეობა ისევ მძიმე იყო. ფარავანი ისევ შრებოდა და სანაპიროებზე წყალმარჩხი ადგილები მატულობდა.

კეიკიმ თქვა: „თუ სისტემა ვერ აღდგება, ადამიანების რაოდენობა უნდა შემცირდეს...“

გოუ მაშინვე შეეწინააღმდეგა: „ადამიანი სისტემის ნაწილია!“

„ნაწილი შეიძლება შეიცვალოს.“

„ადამიანი მხოლოდ რესურსის მომხმარებელი არ არის!“

კეიკიმ შემომხედა: „თქვენ რას იტყვით, დოქტორო სავანელო?“

მე დიდხანს ვიფიქრე, შემდეგ ვუთხარი: „ადამიანმა უნდა შეცვალოს საკუთარი ქცევა, თუ სისტემის შენარჩუნება უნდა!“

კეიკიმ უკმაყოფილოდ გადააქნია თავი: „ეს უფრო რთულია, ვიდრე მათი გაქრობა“.

„და მაინც ამას ირჩევ?“ — შეეკითხა გოუ.

კეიკიმ დაგემოვნებით ჩაახრამუნა შოკოლადის მორიგი ნატეხი და თქვა: „როგორც დოქტორი სავანელი იტყოდა: „დიახაც რომ!..“

ჯერ მე გამეღიმა და მერე გოუს გაეცინა აქამდე ჩვენთვის უცნობი, რაღაც თბილი და მოშრიალე ფერადი ნათებით.

კეიკიმ კი შოკოლადის ნატეხი ჰაერში აისროლა, პირით დაიჭირა და სანამ შეახრამუნებდა, თქვა: „იქნებ ამიტომაც გაქვთ ჯერ კიდევ ერთი შანსი... ჯერ კიდევ... და რაც არ უნდა გულფიქალი კაცი იყო, შეუძლებელია, ამან არ აგაღელვოს...“

ამისმა „გულფიქალმა“ ხომ საბოლოოდ მომიღო ბოლო, ეს სიტყვა ჯავახურ დიალექტზე „მტკიცეს“ ნიშნავს და ესეც იცოდა, ესეც...

46368. სანთელი

იმავე ღამეს გოუს პლანეტიდან სიგნალი მივიღეთ. ვანის ტბაში წყლის ფაზა იცვლებოდა, კეიკის პლანეტიდან მოსულმა მეორე სიგნალმა ფარას ტბაშიც იგივე დაადასტურა. ფარავანის მონაცემებთან მათი თანხვედრა იზრდებოდა. საერთო რეზონანსი ნელ-ნელა ბრუნდებოდა...

ამ დროს ევრანის კუთხეში ერთი პატარა გამოსახულება გამოჩნდა: სანთელი, რომელიც ისევ ენთო. მის გვერდით დედაბერი იდგა. ნაპირზე კი შეყვარებული ქალი იდგა, ვისკენაც ჭაბუკი მიცურავდა.

გოუ უყურებდა.

„ეს ფიზიკური გამოსახულებაა?“ — ვკითხე.

„არა“.

„მაშინ რა არის?“

„მდგომარეობა“.

მე არაფერი მითქვამს.

სანთელი ისევ ენთო.

75025. ინფორმაცია წარმოშობს ლეგენდას თუ პირიქით?

მე ამ ანგარიშს იმიტომ არ ვაგზავნი, თითქოს ვამტკიცებდე, რომ ჩვენ უკვე გადავარჩინეთ ფარავანი. ეს სიმართლე არ იქნება.

ჩვენ მხოლოდ დავადგინეთ, რომ ფარავანის ეკოლოგიური კრიზისი უფრო დიდი სისტემის ნაწილია.

ჩვენ განვსაზღვრეთ, რომ არსებობს სამი ურთიერთდაკავშირებული ტბა. მათი მდგომარეობები საერთო რეზონანსისკენ მიისწრაფვის. ეს ურთიერთკავშირი ანტისინგულარობის პრინციპით მოქმედებს. ეს ტერმინი ჯერ ჰიპოთეზაა, მაგრამ მონაცემები რეალურია.

ჩვენ ასევე აღმოვაჩინეთ, რომ სამი ცივილიზაციის კულტურულ მეხსიერებაში არსებობს ერთი და იგივე ლეგენდის სამი ვერსია.

არ ვიცი, ლეგენდა წინ უსწრებდა ამ კვანტურ კავშირს თუ პირიქით.

არ ვიცი, ინფორმაცია წარმოშობს ლეგენდას, თუ ლეგენდა ინახავს ინფორმაციას.

მაგრამ ერთ რამეში დარწმუნებული ვარ: სამი ისტორია ზედმეტად ზუსტად ემთხვევა ერთმანეთს იმისთვის, რომ მათი ერთმანეთისგან სრულად დამოუკიდებლად განხილვა შეუძლოთ.

ამიტომ გთხოვთ, ფარავანის პროექტი აღარ განიხილოთ როგორც მხოლოდ დედამიწის ერთი ტბის გადარჩენის პროგრამა.

ეს არის სისტემური კვლევა. მისი მიზანია არა ერთი კვანძის გაძლიერება, არამედ მთელი სამტბიანი სისტემის რეზონანსის აღდგენა.

121393. ბოლო ჩანაწერი

ანგარიშის ძირითადი ნაწილი აქ უნდა დამემთავრებინა, მაგრამ ისევ ვერ დავასრულე.

კარვიდან გარეთ გავედი და ტბას გავხედე.

ფარავანის ნაპირზე ისევ ის მიტოვებული სოფელი ასპანა გადაშლილიყო. მთვარის შუქზე მეექვსე საუკუნის ეკლესიის ნანგრევები ჩანდა.

ტბა მშვიდი იყო.

ბავშვობაში, როცა ღამით ფარავანის ტბის თავზე ცას შევყურებდი, მეშინოდა ხოლმე. სიბნელისა და არა მარტოობისა კი არა, — თავად იმ სივრცის, კოსმოსის უსაზღვროებისა. მახსოვს, დედას ვეკითხებოდი: „თუ ჩვენი გალაქტიკაც კი წერტილივით პატარაა კოსმოსის უსაზღვროებასთან შედარებით, მაშინ მე ვინ ვარ?“ დედა კი მიღიმოდა და ამბობდა: „შენ ხარ ის, ვინც ამას მეკითხება“. მაშინ არ მესმოდა, რას გულისხმობდა. ახლა, წლების შემდეგ, ფარავანის წყალქვეშა ბაზაზე ჯდომისას, როცა კვანტური კომპიუტერი უცნობ სიგნალებს იჭერდა შორეული პლანეტებიდან, პირველად მივხვდი: იქნებ ყველაფერი სწორედ იმ ბავშვური სურვილით დაიწყო — მეპოვა კავშირი იმასთან, რაც ჩემზე დიდია და ასე დამემარცხებინა ეს კოსმოსის უსაზღვროების შიში...

ჩემს უკან კეიკი იდგა, მის გვერდით გოუ ციმციმებდა.

მე ჯიბიდან ჩიბუხი ამოვიღე, ახლად ნაყიდი თამბაქოთი დავტენე და გოუს გავუწოდე. მან ისევ უცნაურად გაიღიმა, თითების გატკაცუნებით მოუკიდა ჩიბუხს და გააბოლა.

კეიკიმ ყავა მოითხოვა, შოკოლადიც.

შორს ბატკანი ბლაოდა, მაგრამ ამჯერად ფარასთან ერთად იყო, რაკი მალევე მიჩუმდა.

ლეპტოპში ბოლო მონაცემებს ვამოწმებდი.

სამი ტალღა ერთმანეთს უახლოვდებოდა და ფაზური სხვაობა მცირდებოდა. სისტემა საერთო მდგომარეობისკენ მიდიოდა.

მერე კვანტურმა სისტემამ პირველი კონკრეტული მონაცემი გამომიგზავნა: ფარავანის წყლის დონემ, რამდენიმე წლის ვარდნის შემდეგ, პირველად მოიმატა. მცირედით — სულ რაღაც რამდენიმე სანტიმეტრით — მაგრამ ეს რიცხვი ზუსტი იყო. სამივე ტბიდან შემოსული ფაზური

მონაცემები უკვე აღარ შორდებოდა ერთმანეთს ისე, როგორც რამდენიმე საათის წინ. ეს აცდენა თანდათან მცირდებოდა და პირველად დავინახე, რომ სიმულაციაში ნაჩვენები კოჰერენტულობა რეალურ მონაცემებში იწყებდა გამოვლენას.

გოუმ გადმოშვა მონაცემთა პაკეტი, რომელშიც აღწერილი იყო მეთოდი, რომლითაც მათი ცივილიზაცია აორთქლების პრობლემას გაუმკლავდა — ტექნოლოგია, რომელიც წყალს არა მხოლოდ მოიხმარდა, არამედ ტბის წყალს ბალანსში ინახავდა.

კეიკიმ კი თავისი მხრივ გამოაგზავნა ის, რასაც მისი ცივილიზაცია ეკოსისტემური კრიზისების დროს იყენებდა: ზუსტი მოდელი იმისა, თუ როგორ გაძლო სიცოცხლემ მათ პლანეტაზე მსგავს, ოღონდ გაცილებით მკაცრ პირობებში.

მე ეს მონაცემები დავურთე ფარავანის ალდგენის პროექტს.

მაშინ გოუმ თქვა: „ძვირფასო დოქტორო სავანელო...“

„ბატონო?“

„ახლა გესმით, რატომ ვერ გადაჭრიდით ამ პრობლემას მარტო?“

მე ეკრანს შევხედე: „კი, მესმის...“

კეიკიმ დაამატა: „და რატომ ვერ გადაჭრიდით ამას ჩვენ ორნი...“

მე მას შევხედე: „ესეც ვიცი“.

გოუ ციმციმებდა.

კეიკი კმაყოფილი ღიმილით შეექცეოდა ყავას.

მე კი ისევ ბლუზს ვუსმენდი.

ფარავანის ტბაზე ქარი გადადიოდა და გადმოდიოდა.

სადღაც, ტბის მეორე მხრიდან ჭაბუკი მოცურავდა, აქეთ ნაპირზე ქალი ელოდა, ხოლო ანთებულ სანთელთან რომ დედაბერი იდგა, უმოძრაოდ იყო და სანთლის ჩააქრობა აზრად არ მოდიოდა.

უკვე ისიც ვიცოდი, რომ ეს მხოლოდ ძველი ქართული ბალადის ბოლო სცენა არ იყო. ეს იყო ერთი სისტემის სამი შესაძლო მდგომარეობიდან ის, რომელსაც ჩვენ ახლა ვირჩევდით.

ბოლო მონაცემების ატვირთვისას კვანტურმა კომპიუტერმა სამი სიგნალი მიიღო: პირველი — ფარავანიდან, მეორე — გოუს პლანეტის ტბა ვანიდან, მესამე — კეიკის პლანეტის ტბა ფარადან. შემდეგ სამივე სიგნალი ერთ სისტემაში გაერთიანდა.

ეკრანზე არც შეტყობინება გამოჩენილა, არც გაფრთხილება, არც განგაშის მაჩვენებელი. მხოლოდ ერთი სიტყვა დაიწერა: რეზონანსი.

196418. საბოლოო დასკვნა ცეკვით

ღამეა. ქარი თითქმის ჩადგა. ფარავანის წყალი პირველად არის სრულიად მშვიდი და მის ზედაპირზე მთვარის ბილიკი ლივლივებს.

ჩემი ძველი პორტატული დინამიკიდან დაბალ ხმაზე ისმის წყნარი ბლუზი.

„დღეს თქვენ აღარ ხართ სისტემის შეცდომა, დოქტორო სავანელო. თქვენ მისი არჩევანი ხართ“, — ამ სიტყვების შემდეგ კეიკიმ ხელი გამომიწოდა, მე რამდენიმე წამი ვუყურე, თითქოს ჯერ კიდევ უნდა გადამეწყვეტდა, შეიძლებოდა თუ არა ვენდობოდი იმ არსებას, რომელიც საათების წინ დედამიწაზე ქაოსის შექმნას და კაცობრიობის განადგურებას იმიტომ გეგმავდა, რომ გონებრივად ჩამორჩენილებად გვთვლიდა. თუმცა კეიკი საცეკვაოდ არ მოვიდოდა, ის საშიში გადაწყვეტილება რომ არ შეეცვალა და ამიტომაც, ბოლოსდაბოლოს, ბლოკნოტი დავხურე, ლეპტოპი გამოვრთე და ხელი ჩავკიდე...

მე და კეიკი უხმოდ ვმოძრაობთ წყნარი ბლუზის რიტმზე, თითქოს საუბრის გაგრძელება გადაწყვიტეთ, ოღონდ სიტყვების გარეშე.

და აქვე, რამდენიმე მეტრში გოუ ხელს უწვდის ტბიდან ამოსულ ჭაბუკს. ისიც თავის ხელს შეაგებებს და ორივენი ერთად დგამენ პირველ ნაბიჯს ნაპირზე, ისინიც ბლუზის რიტმზე... ერთმანეთს ღიმილით უახლოვდებიან დედაბერი და შეყვარებული ქალი...

მერე კი ვცეკვავთ, ვცეკვავთ...

და ცეკვავენ მოლიცლიცე ფარავნის ტბა და ციდან ტბაში ჩამოსული ვარსკვლავები...